

FORRÁSOK

A Borszékért Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

ÚJ TURISZTIKAI FEJLESZTÉS VESZI KEZDETÉT BORSZÉKEN

PAVILON A FELSŐ- BORSZÉKI PIACI KÚT HELYÉN - LÁTVÁNYTERV

2025 augusztus 28-án városunk Önkormányzata és a Központi Fejlesztési Ügynökség hivatalosan aláírta azt a szerződést, amelynek összértéke 19.408.774 lej. A projekt keretében az Európai Unió 19.020.599 lejes támogatással járul hozzá, míg a város 2% önrésszel, azaz 388.175 lejjel biztosítja a megvalósítást, ahol átfogó turisztikai és közösségi beruházások valósulnak meg.

A program részeként a felső-borszéki piaci forrás helyén egy nagy pavilon épül, átalakul a piac területe, bővül a Millennium Park, a Tündérkertben egy különleges látványosság valósul meg, továbbá parkosítjuk a Lobogó-forrás környékét. Ezek a fejlesztések hosszú távon növelik a város turisztikai vonzerejét.

BORSZÉK VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATALA

fotó: facebook.com/primariaborsec

**FOOTBALL IS
COMING HOME
– A FUTBALL
HAZATÉR
BORSZÉKRE!**

2. OLDAL

fotó: facebook.com/primariaborsec

**ÜNNEP, GYAKORLAT,
CSAPATSZELLEM –
MOZGALMAS
SZEPTEMBER
A BORSZÉKI
TÚZOLTÓKNÁL**

3. OLDAL

**TÍZ ÉVE HUNYT EL
KAMENITZKY
ANTAL**

4. OLDAL

FOOTBALL IS COMING HOME – A FUTBALL HAZATÉR BORSZÉKRE!

foto: Bordanciuc Dănuț

MÉRKÖZÉS - BORSZÉKI SPORTKOMPLEXUM

A *Three Lions* híres dala, a „Football is coming home” („A futball hazatér”), amely az angol szurkolók himnusza lett, minden angol válogatott mérkőzésen felcsendül a lelátókon. Ugyanezt az érzést élhették át nemrég a borszéki szurkolók is, amikor az új sportbázison hazai terepen pályára lépett a helyi csapat, az *ACS Făgetul Borsec*, a romániai labdarúgó 4. liga Hargita megyei csoportjában.

A futball visszatért Borszékre

A teljesen felújított, modern felszereltségű sportlétesítmény révén a nemrég megalakult csapat játékosaira hárult az a szép, és egyben nehéz feladat, hogy visszahozzák a világ legnépszerűbb sportágát a borszékiek életébe.

Egy lelkes csapat vállalta magára, hogy újjáélessze a valaha dicső múltú, a megyei

futballban számottevő erőt képviselő együttest. Bár a kezdet nem volt könnyű, sok kihívással kellett megküzdeni, sikerült létrehozni egy sportegyesületet, amely mostantól biztos hátteret ad a Făgetul Borsec számára.

Az első mérkőzések

Az első bajnoki fellépésre a 4. liga második fordulójában került sor hazai pályán, a *Minerul Bălan* ellen (az első fordulóban Borszék kimaradt). A kiegyensúlyozott első félidőt követően a vendégek a második játékrészben átvették az irányítást, és megnyerték a találkozót. Bár nem sikerült győzelemmel bemutatkozni, a közönség mégis elégedetten távozott: a városnak újra van futballcsapata!

A 3. fordulóban idegenben, a *Pro Mureș Toplița* otthonában léptek pályára a

borszékiek. Szinte végig vezettek, ám a hátrában a hazaiak fordítani tudtak, így ismét elmaradt a győzelem.

A 4. fordulóban hazai pályán fogadták a *Unirea Cristuru Secuiesc* együttesét. Ez lett a csapat eddigi legjobb mérkőzése: szervezettebb játék, hatalmas küzdelem, és végül megszületett az első, teljesen megérdemelt győzelem.

A mérkőzések eredményeit szándékosan nem emeljük ki – sokkal fontosabb, hogy Borszéknek ismét van futballcsapata. A sport visszatérése a város életébe az idei év egyik legfontosabb sporteseménye.

A folytatás

A cikk írásának pillanatában a csapat éppen a következő fordulóra készül, amikor idegenben a *Metalul Vlăhița* lesz az ellenfél. Nehéz mérkőzés vár rájuk, de a borszéki szurkolók szívvel-lélekkel a csapat mellett állnak. Sok sikert kívánunk nekik Szentegyházán és a további találkozókra!

Üzenet a szurkolóknak

Várjuk a borszéki közönséget a hazai mérkőzésekre és akár idegenbe is. **Van csapatunk! Örülünk neki, és támogassuk őket!**

A belépés a hazai meccsre eddig ingyenes volt – szép gesztus a klub vezetőségétől. Ugyanakkor a csapatnak anyagi támogatásra is szüksége van, így bárki, aki szeretné segíteni az egyesületet, örömmel látott támogató.

Ezúttal nem neveztünk meg senkit külön, a következő alkalommal erre is sor kerül. Most ünnepeljük magát a futballt, a játék örömét és a stadion hangulatát!

Hajrá, Făgetul Borsec!

BORDANCIUC DĂNUȚ

LET'S DO IT, ROMÂNIA! – BORSZÉK IS CSATLAKOZOTT AZ ORSZÁGOS TAKARÍTÁSI AKCIÓHOZ

Egy tisztább környezet nem nagy ígéretekből, hanem apró, következetes tettekből születik. Szeptember 19-én, pénteken a borszéki Öko-Iskola Bizottság tagjai, tanárok és diákok együtt vettek részt a *Let's Do It, România!* kampányban, amely évek óta Románia legnagyobb önkéntes takarítási mozgalmá.

Közösségi munka a tisztább városért

Az akció során a résztvevők végigjárták Felsőborszék utcáit, összegyűjtötték a szétszórt hulladékot, és így nemcsak rendezettebb környezetet teremtettek, hanem példát is mutattak a helyi közösségnek. A kellemes őszi időjárás kedvezett a munkának, a közös erőfeszítés pedig jó hangu-

latban telt.

A nap mottója – „Az apró, ismétlődő gesztusok nagy változást hoznak” – jól kifejezte a kezdeményezés lényegét: minden apró cselekedet számít, ha a környezetünk-ről van szó.

(folytatás a 3. oldalon)

ÜNNEP, GYAKORLAT, CSAPATSZELLEM

– MOZGALMAS SZEPTEMBER A BORSZÉKI TŰZOLTÓKNÁL

fotó: facebook.com/primariaborsec

MEGBESZÉLÉS AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS JEGYÉBEN

Szeptemberben egymást követték a fontos pillanatok a Borszéki Önkéntes Tűzoltóság életében. A hónap során a bajtársi találkozás, a felkészülés és a sport is szerephez jutott – mindhárom esemény megmutatta, hogy a tűzoltóság munkája sokkal szélesebb, mint amit a szirénák hangja mögött látunk.

Testvérvárosi találkozó a Tűzoltók Napján

Szeptember 13-án, a Tűzoltók Napja

alkalmából városunk vendégül látta a Pilisvörösvári Önkéntes Tűzoltó Egyesület tagjait. A találkozó szentmisével kezdődött, majd ünnepélyes felvonulás következett. A programot közös ebéd zárta, amely méltó keretet adott a baráti együttlétnek. Jó érzés volt újra találkozni testvérvárosi bajtársainkkal, akikkel nemcsak hivatás, hanem barátság is összeköt bennünket. Ezúton is köszönet illeti Mik József polgármestert a készséges támogatásért.

Árvízi szimuláció – felkészülés a valós veszélyhelyzetekre

Szeptember 25-én árvízi helyzetet modellező gyakorlatot tartottunk. A szimuláció célja az volt, hogy minél felkészültebben tudjunk reagálni, ha valóban ilyen kihívással kell szembenézni. A gyakorlat során hangsúlyt kaptak a sérültek mentésének különböző módszerei, a mentőszolgálatral való összehangolt együttműködés, valamint a gyors és biztonságos beavatkozás. Az ilyen alkalmak elengedhetetlenek, hiszen éles helyzetben minden perc számít.

Sport és közösségépítés

A hónapot szeptember 27-én a Hargita Megyei Katasztrófavédelmi Felügyelőség (ISU Harghita) minifoci-bajnoksága zárta, amelyen tűzoltóink is részt vettek. A verseny nem csupán sportélményt nyújtott, hanem erősítette az összetartozás érzését is: a pályán megmutatkozó ugyanaz a csapatszellem, amely a bevetéseken is nélkülözhetetlen.

Szeptemberben bebizonyosult: a borszéki önkéntes tűzoltókra nemcsak baj idején lehet számíthatani, hanem ünnepkor, tanulásban és játékban is egységet formálnak. Ez az a háttér, amely erőt ad, ha valódi veszélyhelyzet kopogtat az ajtón.

BORSZÉKI ÖNKÉNTES TŰZOLTÓSÁG

(folytatás az 2. oldalról)

Önkormányzati támogatással

Az akció lebonyolításához Borszék Város Önkormányzata is hozzájárult: biztosította a kesztyűket, zsákokat, valamint a hulladék elszállítását. Ez a közreműködés azt mutatja, hogy az intézmények és a helyi közösség együttműködése kézzelfogható eredményeket hozhat.

Több, mint egyszeri akció

A program nemcsak környezetvédelmi szempontból sikeres, hanem felelősségre is nevel. A diákok közvetlenül élhették meg, hogy minden hozzájárulásnak értékes, és a közösségért végzett munka képes kézzelfogható változást hozni.

Az Öko-Iskola Bizottsága köszönetet mond minden önkéntesnek, és folytatni kívánja a hasonló kezdeményezéseket. A cél világos: a környezet védelme és a közösségi felelősség erősítése.

fotó: facebook.com/Zimmethausen Szakliceum

ISKOLÁNK KÖZSÉGE ROMÁNIA LEGNAGYOBB ÖNKÉNTES TAKARÍTÁSI MOZGALMÁN

TÍZ ÉVE HUNYT EL KAMENITZKY ANTAL

„Be kell hordanunk, hajtánunk mindent. A szavakat is” mondja a költő, Kányádi Sándor. Ennek a gondolatnak a jegyében Kamenitzky Antalra emlékezünk...

Tíz éve, 2015. október 6-án hagyott itt minket. Az abban az évben születettek ma kisiskolások, az akkori gyerekek mára fiatalok, akár fiatal szülők is ... Nekünk, szépkorúaknak volt szerencsénk ismerni Őt, akinek a nevét ma a könyvtár viseli.

Borszéken született 1947-ben. Marosvásárhelyi évei kivételével – ott volt a művészeti líceum diákja - itthon, Borszéken élte le életét, az itteni közösséget gyarapította alkotásaival. Nagytudású, művelt ember volt, aki évekig a Tanulók Háza oktatómestereként dolgozott. Kerámiát, rajzot, modellezést tanított. A köri tevékenységeken, miközben a gyerekek megmunkálták az anyagot, az agyagot, rajzoltak, festettek, Ő, Tóni bácsi, mesélt: írókról, költőkről, történetekről, mitoló-

KAMENITZKY ANTAL
TÁRLATVEZETÉS KÖZBEN A BORVÍZMÚZEUMBAN

giáról, illemlről. Köri tevékenységeit nyugodtan nevezhetjük gyermekek számára szervezett szabad egyetemnek... Ő maga szobrász és grafikus is volt, (munkáit a család a borszéki kultúrotthonnak ajándékozta, talán egyet sem kellene félreeső helyre tenni), de első sorban költőnek tartotta magát. 9 kötete jelent meg. Verseiben önmagát fogalmazta meg: fiatal, érett, majd idős korának töprengéseit, véleményét a világról, az emberről, az élet nagy kérdéseiről, a szerelemről, az öregségről és a halálról. Istenről és Isten kereséséről. Így vallott önmagáról:

„Verseim nem dalok, ódák, himnuszok-, csupán költemények. Természetem szomorúságra, ábrándozásra hajló Költeményeim forrása csalódás, fájdalom, vívódás, szeretet és Isten keresése, halálközeltség. Lelki rokonaim: Ányos Pál, Dsida Jenő, Radnóti Miklós, Rafi Lajos. Díjaim, kitüntetéseim nincsenek.”

KOLBERT TÜNDE

SZENT KERESZT FELMAGASZTALÁSÁNAK ÜNNEPE

A hagyomány szerint a Szent Ilona, Konstantin császár édesanyja, 328-ban, nagy örömben találta meg a Golgota hegyén Krisztus Urunknak, valamint a vele felfeszített két lator keresztjét. A megtalálás öröme csak az zavarta, hogy a kereszt maradványokat nem lehetett egymástól megkülönböztetni. Történt, hogy a város egyik előkelő asszonya megbetegedett és már a halálán volt. Makariosz, jeruzsálemi püspök, amikor látta, hogy Szent Ilona nem tudja eldönteni, hogy a három közül melyik Krisztus keresztje, azt javasolta, hogy imádság után érintsék meg a megtalált kereszt maradványokkal a beteg asszonyt. Hosszas imádság után hozták tehát a kereszteteket és hozzáérintették az asszonyhoz. Először az egyik keresztet, de nem történt semmi. Hozták a másikat is, de akkor sem történt meg a kért gyógyulás. Amikor azonban odahozták a harmadik keresztet is, az asszony kinyitotta a szemét, fölkelt és sokkal frügébben, mint betegsége előtt, járni kezdett. Visszanyerte egészségét és magasztalta Isten hatalmát.

A Szent Kereszt felmagasztalásának mai ünnepe mindannyiunk számára fon-

tos üzenetet hordoz. **A kereszténység két évezrede alatt a kereszt lett hitünk legnagyobb jele.** Ékeskedik templomaink tornyán, templomainkban, otthonainkban, gyakran munkahelyünkön is. Hordjuk, viseljük, gyakran méltatlanul. Őseink a falvak, az utak szélén kereszteteket emeltek. Még ma is megfigyelhetjük, hogy az útszéli keresztet mellett mindig van friss virág, még a ma emberében is él a kereszt iránti hűség és szeretet. A mi feladatunk pedig az, hogy mindezt megőrizzük. Amennyire szeretjük ábrázolni, olyannyira félünk is a keresttől, mert számunkra mindig is a szenvedés, és a halál végső, könyörtelen szava is.

És mégis! Az Egyház nem veti el a keresztet, hanem Szent Ilonával naponta élénk tárja, hogy Jézus keresztje által mi is gyógyuljunk meg. Mert nem akármilyen keresztet ünneplünk. Nem a latrokét, hanem Krisztus keresztjét! **Azt a keresztet, amely az egyetlen lehetséges válasz és kiút az ember szenvedésére.** Azt a keresztet, amelyen Jézus legyőzte a halált. Ma azt a keresztet ünnepljük, amely a legközelebbi, szótlán tanúja lett annak az igazságnak,

hogy a szeretet erősebb, mint a halál. Éppen a nagypénteki halál reménytelensége nyitotta meg a kaput rendíthetetlen remény felé. Azt a keresztet ünnepljük, amelyen Isten Jézusban az átkot áldássá, a türelmet és a szenvedést erénnyé, a halált életté változtatta.

Krisztus a szeretet tüzeit gyújtotta meg a keresztján. Mind a mai napig Vére olajával táplálja, hogy minden idők számára hirdesse Isten emberszerető jóságát. Ugyanakkor a gonoszság is tüzet gyújt, hogy sokszor hamuvá égessék a szeretet keresztjét. Az emberben lévő rosszra hajló természet, az önzés, a szeretetlenség tüze nap mint nap hamuvá égetheti a Krisztus által ránk hagyott szeretet keresztjét. Ezért kell nagyon sokszor a keresztre néznünk, a kísértések idején, hogy a bennünk lévő rossz a szeretet győzelmét hirdető keresttel legyőzzük és döntsünk az áldozatos, önzetlen szeretet mellett. Engednünk kell, hogy a kereszt az igazi szeretet tüzeit lobbantsa lángra bennünk, amely az életet táplálja bennünk és eggyé, testvérré olvaszt bennünket. Keresztény életünkben a kereszt mindig a szeretet jele kell, hogy legyen.

(folytatás az 5. oldalon)

(folytatás a 4. oldalról)

A keresztt, a szenvedés, amelyet sokszor oly nehezen tudunk elfogadni az örök életre nevel, csiszol bennünket. Úgy vagyunk sokszor Isten terveivel, mint az egér, amely belemászik a zongorába. Nemcsak, érdekesnek, de érthetetlennek is találja a húrok sokaságát, és zavarónak tartja, ha valaki zongorázni kezd, és rezgésbe hozza a húrokat.

Oda lesz az egér nyugalma, mert nem érti, a húrok által felcsendülő dallamok szépségét. Valahogy így vagyunk mi emberek Isten gondolataival. Lázas helyet be kell ismernünk, hogy életünkben a szenvedés értelemfeletti titok, amelyet teljes egészében nem tudunk megérteni, de örök boldogságunkat szolgálja. Egy azonban bizonyos! A világ Isten terve szerint épült és ha Jézus beiktatta életébe a szenvedést, akkor a szenvedés soha nem lehet értéktelen dolog. Istenünk jól látta, hogy emberi értelmünk számára, milyen roppant probléma a szenvedés. Mikor tehát elküldte Fiát, azzal is megbízta, hogy fényt gyújtson a szenvedés éjszakájában. Nem véletlen tehát, hogy Jézus éppen a szenvedést tette megváltásunk anyagává, és megtanított a legfontosabbra: mit lehet és mit kell kezdenünk a szenvedéssel? A Golgotán Jézus találkozott a szenvedéssel, és kivette részét belőle és ezáltal megmutatta, hogy milyen áldás fakad belőle, ezáltal lettünk megváltva ezáltal lett örök életünk. Értelmet adott a szenvedésnek, az Ő szenvedésének az értelme az én, a te, a mind-

annyiunk megváltása, örök üdvé volt. Ő hozzá hasonlóan nekünk is értelmet kell adnunk szenvedéseinknek. Ha egymásért, szereteteinkért felajánljuk sokkal könnyebb.

A Golgotán két táborra szakadt az emberiség. Az egyik a jobb latorral imádkozik, a másik a bal latorral káromkodik. Vajon mi melyik táborba tartozunk? Hiszem azt, a jobb latorral imádkozunk.

A keresztt tanít bennünket. Mire is tanít? Az egyik alsó-ausztriai templom szentélyében freskósorozaton a művész úgy tárja elénk a kereszttet, mintha a keresztt ágaiból négy kéz nyúlna ki. Az egyik bezárja a poklot, a másik kinyitja a mennyországot, a harmadik a napfény fele vezet, a negyedik pedig megfogja az arra közeledő kezét és vezeti. A keresztt bennünket is vezeti akar az örök üdvösségünk fele. Ha beépítjük az életünkbe, akkor bezárja számunkra a poklot, kinyitja számunkra a mennyországot, megvilágítja a lelkünk mélyét, jobban látni fogjuk, milyenek vagyunk valójában. A szenvedésben jobban megismeri magát az ember, és így vezet bennünket az örök jutalom elnyerésére, amely az örök élet.

Avilai Szent Teréz, azt mondja: „A keresztt a mi nagy nevelőnk, és ha hiányzik a keresztt az életemből, akkor félek, hogy elfeledkezett rólam az Isten”. Az Isten nem feledkezik meg rólunk, ad szenvedést, ad kereszttet, hogy általa felnőjünk az örök életre, mint a kisgyermek a nagy betűs életre. A neves német teológus, Joseph Ratzinger bíboros,

XVI. Benedek pápa, mikor megkérdezték tőle, miért sebezük a gyerekek lelkét az iskolák falára kitett kivégzőeszköz, a keresztt látványával, a következőt mondta: „A keresztt az iskolafalon borzasztó dolog, mert megmutatja, mire képes az egyik ember a másikkal, ugyanakkor áldott eszköz, kincs, mert azt is megmutatja, hogy mindezek ellenére mire képes az Isten az emberért.” Az Isten végtelen szeretetének a jele. Ne féljünk a kezünkbe venni, a házaink, az intézményeink, az iskoláink falára kitenni, de főleg ne féljünk az életünkbe befogadni. Nem a keresztt látványával van a baj, hanem a legnagyobb gond az elfogadásával van a mai ember életében. Aki az életébe be tudja építeni, el tudja fogadni a kereszttet, annak nem irítáló dolog a látványa.

Ha valakit őszintén szeretünk, arra is megkérjük, hogy ajándékozzon egy neki is tetsző fényképet magáról, hogy emlékebe megőrizsük. A kiválasztott kép sokszor az lesz, amelyen az illető a mosoly fényében tündököl. Így teszünk mi emberek. De mennyire másképp tesz az Úr Jézus. Ő szeretete emlékeül a kereszttet hagyta ránk, mert ez mond a legtöbbet irántunk való szeretetéről. „Ha Isten megrázza életed fáját és lehullanak levelei, mi mást akar ezzel, mint hogy a megritkult lombokon kereszttül jobban lássad az eget”. Kedves Testvéreim, vegyük fel mindennap kereszttjeinket, hogy jobban lássuk az eget és oda jutva az örök élet hervadhatatlan koszorúját elnyerhessük.

ELEKES SZABOLCS

A HAZAJÁRÓ PRODUKCIÓ DÍJAZÁSA

A Dr. Urmánczy Nándor Egyesület szeptember 13-án tartotta a 18. dr. Urmánczy Nándor Emléknapot. Az igehirdetés végén megszentelték a 105 éve alakult cserkész lobogót, illetve a 100 éves római-katolikus Dalegylet lobogóját. Ezután került sor az Urmánczy síremlék koszorúzására, néhány fotó készült az Urmánczy mellszobránál, majd a szárhegyi Lukács Géza szabadtéri fotókiállítását tekintették meg. A kiállítás a Gyergyói-medence épített értékeiből mutatott be két tucatnyi anyagot: templomok, kolostor stb. A közösségi teremben köszöntő beszédek hangzottak el dr. Urmánczy Nándorról, kiemelve kezdeményezését az Ereklés Országzászló állítása érdekében. Az idén emlékeztek meg a 100 éve kez-

deményezett eseményre. Június 5-én emlékkonferenciát is szerveztek ezalkalomból.

A jelen rendezvényt megtisztelte jelenlétével Németh Szilárd országgyűlési képviselő, a FIDESZ alelnöke, Fráter Olivér a Nemzetstratégiai Kutatóintézet munkatársa, történész, dr. Sáska Zoltán Magyarország budapesti nagykövetség első titkára, a csíkszeredai Magyar Főkonzulátus képviselője, dr. Jancsó Antal a budapesti Jancsó Benedek Alapítvány kuratóriumi elnöke, Albert Mátyás a csíkszeredai Magyar Főkonzulátus munkatársa. Az esemény színterét a Hazajáró produkció kitüntetése volt. Itt volt a stáb: Moys Zoltán forgatókönyvíró, rendező, Kenyeres Oszkár szerkesztő és Jakab Sándor, illetve a csapat operátora.

A laudációt Fráter Olivér ismertette, kiemelve, hogy 2011-től rendszeresen járják és népszerűsítik Erdélyt, a Székelyföldet. Borszákon is voltak az EKE-tábor idején. Kiemelkedő tevékenységük elismeréseként Urmánczy-díjat kaptak, amit Moys Zoltán vett át. Komán János pedagógus, író, költő ismertette Küküllő vármegye történetének a 3. kötetét „Küküllő vármegye 1848-1849. évi levéltári iratai”. Ebéd után a zsákhegyi temető meglátogatása volt a programban. Hévíz neves személyiségeinek a sírját keresték fel, este pedig az RMDSz szervezésében szüreti bálra került sor. Gazdag és változatos program volt az idei is, méltó megemlékezés dr. Urmánczy Nándor emléke előtt.

FARKAS ALADÁR

300 ÉVE SZÜLETETT MÁTYUS ISTVÁN

ORVOS, BALNEOLÓGUS

Az idén megemlékeztünk a borszéki fürdőélet 300 éves múltjáról. Ennek kapcsán meg kell emlékezzünk a neves orvostudorról, Mátyus Istvánról is.

Kibédén született 1725-ben. Az ottani református iskolában kezdte tanulmányait, majd a marosvásárhelyi Református Kollégiumban folytatta. Az Utrechti Egyetemen szerzett orvosi oklevelet, majd Göttingenben, Marburgban és Bécsben dolgozott. 1757-ben hazatért Marosvásárhelyre, ahol tiszti főorvos lett. Egyik nyilatkozatában azt mondta, hogy „előtte nem volt orvos Marosvásárhelyen”. Mária Terézia 1765-ben nemesi címet adományozott az elis-

mert orvosnak, kémikusnak, balneológusnak. A humanista gondolkodású orvos a magyar nyelv és a magyar orvosi nyelv kiváló művelője volt. Első két műve, a kor szokásjoga szerint latinul jelent meg, de főműve az „Ó és Új Diaetetica” 1787-1793 között már magyarul. A négyezer oldal kitevő alkotás napjainkig a szakemberek érdeklődésére tart számot. Művelődéstörténeti szempontból is gyöngyszem. Tudósként, magyarként is kiemelkedő helyet foglal el kultúrtörténetünkben. 1776-ban írt Borszékről. Elemezte a borszéki ásványvizeket. Foglalkozott a testedzéssel és a testneveléssel is.

A közjó szolgálatában élte le életét. 1802. szeptember 6-án halt meg Marosvásárhelyen. A hálás utókor nem feledkezett meg róla. Kibédén a Művelődési Ház előtt mellszobor, a református templomban és az iskola falán emléktábla őrzi emlékét. Tiszteletére konferenciákat szerveznek, a település iskolája 2002-ben felvette a Mátyus István nevet. 2018-ban bekerült az Erdélyi Magyar Értéktárba.

A polihisztort mi is megfelelőképpen tiszteljük és azt szeretnénk, ha bekerülne a köztudatba neve, tevékenysége.

FARKAS ALADÁR

A SZÉKELYFÖLD KINCSEI II. RÉSZ.

IRTA: HOFFMANN GÉZA. KÖPECZ, 1902 JÚLIUS 7.

BORSZÉK — Kőszénbánya

BORSZÉK - KŐSZÉNBÁNYA 1903

A borszéki széntelep. Borszék vadregényes vidéke nemcsak az üdülni kívánók gond nélküli csoportjának nyújt élvezetet, de a komoly természetbúvárnak is igen sok tanulságos, hasznos részlettel szolgál. Ásványvizei méltatásra nem szorulnak, annyiféle és oly bővizű forrás, mint Borszéken, talán a világon páratlan jelenség. Még a legsilányabb és értéktelenül folydogáló vize is máshol becses lenne. Csak a Borszékhez tartozó Bélborban 10 oly hatalmas forrás van, amelynek kitűnő vizét megirigylhetné akármely elsőrangú világfürdő, s mely források ez idők szerint szabadon, érték nélkül buzognak föl a felszínre. Őserdői és azoknak buja növényzete meglepő képet nyújtanak, sziklái nem-

csak festői szépségükkel, de ásványi összetételeikkel is rendkívül érdekesek és ott, ahol a Székelyföld ezen legmagasabb fekvésű fennsíkja kitágul, lapályt alkot, ott a föld mélyében elég terjedelmes és meglehetősen jó minőségű barnaszén rakódott le, a mely ez idő szerint Borszék üzleti életében elsőrangú tényező, mert felhasználásával készül a borszéki borvizes üveg. A természet nem volt mostoha Borszékhez, mert nemcsak feldíszítette, bájossá tette, de el is látta a kincsházát mindazzal, amire gyönyörű hivatásának teljesítéséhez szüksége van. A csillámpalában a kvarc kisebb-nagyobb rétegekben jön elő, amely némely helyen vagy állandó hegycsuszamlás következtében elmorzsolódott, vagy a vizek folytonos me-

chanikai munkája következtében egy helyben összetorlódott és üveggyártásra igen alkalmas kvarchomok-telepeket, melyeknek vastagsága sokszor 5—8 méter és kiterjedése 10—20 ezer méter. Amit és amennyit a természet adott, ugyanannyival maradt adós az ember és mindenekelőtt az uralkodó osztály, mert Borszék a mai közlekedési fogalmak szerint — megközelíthetetlen, különösen a más fürdő és ipartelepekhez viszonyítva. A cseh üveg Erdély összes ásvány forrásait dominálja, s minden hazai versenytársát legyőzve, vevőivé tette őket, kivéve Borszéket, ahová már nem tudott eljutni, s ahol a víztulajdonosok kénytelenek voltak üveggyárat építeni s az üveggyártáshoz megfelelő ipartelep létesíteni, szénbányát nyitni. S ebben a vasút hiánya jótékonyan folyt be, mert ezzel Borszék elérte azt, hogy minden pénz, amely vizei, fürdői értékesítéséből befolyik, otthon marad és Borszéket nemcsak fürdőhellyé, tehát rövid nyári időre lakhatóvá, hanem számottevő községgé, a Székelyföld igazi gyöngyévé teszi. Két gazdag és viruló község: Ditró és Szárhegy él utána, s az egész Gyergyó vidéke népének életszála eljutnak odáig, s erőteljes tápnedveket nyernek belőle. Aki intenzív gazdálkodásra példát akar nyerni, és aki a székely nép intelligens észjárását tanulmányozni óhajtja, az Borszéken meglelheti mindezt. Borszék nemcsak székely fürdő, de a nép által vezetett, mégpedig meglehetősen nagy áldozatokkal, a mai kor igényeinek megfelelő szellemmel vezetett fürdő, amelynek élén semmiféle

(folytatás a 7. oldalon)

Szeptemberben találkoztak a hetvenévesek. Szerkesztőségünk Kolozsi Babuci versével kíván sok egészséget, hosszú életet és boldog éveket minden ünneplőnek!

(folytatás a 6. oldalról)

befolyásos, arisztokratikus, sőt még megyei prozentálnak sem nevezhető vezéregyniség nem áll, de demokratikus alapon szervezett Ditró és Szárhegy székely lakóinak közbirtokosságából összeállított választmány működik. S nem ez a hibás, ha a dolgok nem úgy mennek, amint azt igen sokan kívánnák. Borszék ő magára, sorsára hagyatva küzd a létért, és fenntartja a magyar kultúrát a távoli határszélen. [...] Aki a székely-kérdés létkérdéssé való jutását a népben keresi, úgy az nagyon téved, úgy erre nagyon rácsafol ez a viruló, fejlődő fürdő, amely egyedül a népé, mely szívós kitartással, nagy szeretettel gondozza, fejleszti, csinosítgatja, jövőjében rendületlenül bíz, s mely mindent megad, ami annak javára szolgál. Az északkeleti határrész valódi erőssége e fürdő- és ipartelep, amelynek fokán a magyar nemzeti zászló dalmatosan lobog. Minden tehát ami Borszáken van, a Székelyföld kincseit gyarapítja s e kincsekben a borszáki szénbánya is jelentős helyet foglal el. A szén települése körülbelül ugyanazon időben, ugyanazon körülmények között mehetett végbe, mint a Székelyföldön mindenütt s különösen a már ismertett köpeczi szénmedencében. A szén tehát itt is a Pontus-korban üledett le, de települése nem volt oly nyugodt lefolyású, mint Köpecen. A közeli vulkanikus kitörések úgy a telep terjedelmére, mint minőségére befolyással voltak, miután a széntelep kisebb telepekre szakadozott s így maradt vissza a magas völgykatlanok csaknem mindenikében a csillámpalára te-

lepülve. Az alapkőzet tehát a csillámpala, erre következik kékes szürke, szappanyos tapintású pala (csillámdús), amelyben a szén 2–3 méter vastagságban beágyazva fekszik. A szén felett vékony rétegben (2–3 cm.) apró, töredezett csigahéjjal — congeria — behintett szénpala, mely bitumenes tartalmú, ezt fedi ismét a szürkepala, majd agyagpala, bükk, gyertyán, tölgy levél lenyomatokkal. A széntelep 30–40 méter mélyen fekszik a napszíntől. Bányászati művelését a múlt század hetvenes éveiben kezdték, először csak jelentéktelen kísérletekre, majd részvénytársasággá alakulva az ottani üveggyár részére s emellett azzal az elhatározással, hogy a külön részvényekkel társulattá alakult és „Gyergyói első bányatársulat” címen bejegyzett vállalat a gyergyói medencében ismeretes széntelepeket sorba üzembe veszi és értékesíti. Ezen terv kivételéhez azonban nincs meg a piac, és hiányzik különösen a vasút. Pedig szén a borszáki medencében is bőven van. A főtelep Borszáken, ahol bányásszák is. Egy nagyobb széntelep, amelynek különösen figyelemre méltó jó szene van: Bélborban, a legkedvezőbb fekvésű: Ditró mellett a Százában. Ezt a vasút is érinteni fogja, ha kiépül a csíkszereda—szászrégeni körvasút s ezenkívül a magasan fekvő katlanokban több-kisebb-nagyobb terjedelemben. A borszáki szén 4576 kalória hőegységet fejt ki, hátránya a nagyobb nedv, hamu és kén-tartalom. Az első kettő 14 °C-ot, az utolsó a 6 °C-ot eléri. A szén jelenleg aknaműveléssel bányásszák, s az évi produktum

SZÍVEM HETVEN ÉVESEN

Hetven telet, hetven nyárt.
Szívem csendben tovább járt.
Dobbanása nem sietett.
Néha sírt vagy jót nevetett.

Volt benne láng, nagy családás.
Gyermekeimért sok aggódás.
Emlékszik még minden csendre.
Szép emlékre, ölelésre.

Tudja mi fontos igazán.
Az őszinte szó egy halk imán.
Köszöni a napokat, a könnycseppet.
Az elmúlt, drága perceket.

Nem bánja, ha ősz a hajam.
Nem bánja, ha lassú szavam.
Mert szívem hetvenévesen
Kell ragyogjon fényesen!

30000 mázsa. Foglalkoztat 15–20 embert. Kizárólagos fogyasztója a borszáki üveggyár, amely generátor kemencében igen előnyösen használja. A bányáüzem bár kisebbszerű, mégis fel van szerelve szállító- és vízhozó gépekkel, szakszerű vezetés alatt áll és feltárási alapján is 4–500,000 méter mázsa szén tudna piacra hozni és a borszáki medencében 2–3millió mázsára becsüli a még kiaknázható mennyiséget. A bélbori szén és a szizai még kutatás alatt sem állott s így még megközelítő becslést sem lehet tenni. A borszáki medence mélysége és terjedelme is jórészt ismeretlen, a mennyiségi becslés tehát itt is hiányos. A borszáki medence széntelepe különösen alkalmas kisebb gyárüzemek számára, mint azt a jelenlegi művelése is igazolja. Amilyen jelentéktelen a szakkörök előtt és amilyen szerény helyet foglal el a bányatelep sorában, oly kiváló szerepet játszik Borszék üzemi és forgalmi körében. Az üveggyár fenntartását és az ásványvíz forgalmának megfelelő üveg előállítását csakis ezen telep segítségével érhetik el s így hasznossága a közvetett úton valószínűleg sokkal nagyobb, mint a közvetlen. Tekintettel kisebb terjedelmére, kitűnően illik egy oly üzemág körébe, mint a borszáki borvíz-üzlet. Hasonló fogyasztó mellett a bélbori és a szizai szén is üzembe vehető lenne pl. egy cellulose-gyárnál, amely a Székelyföld északi részében, a jelenleg ügyszólván szabadon pusztuló fát értékesítené, jobb árhoz juttatná és a lakosságot ott helyben foglalkoztatná.

Székely Nemzet, 20. évfolyam, 1902-07-09 / 102. szám

KÖZREADJA: PETHŐ CSONGOR

SZOLGÁLTATÁSOK ÉS BÉRLETI DÍJAK

– BORSZÉKI SPORTKOMPLEXUM

1. Kosárpálya / tenispálya / futballpálya
 - 40 RON / óra
 - A pálya esti világításának használata **többletköltséggel jár!**
2. Asztalitenisz terem: **10 RON / óra / fő**
3. Nagy futballpálya (edzőtáborokhoz edzésekhez)
 - 1 000 RON / nap / 8 óra
 - 200 RON / óra
 - A pálya esti világításának használata **többletköltséggel jár!**
4. Sportcsarnok bérlete (sporttevékenységekhez, eseményekhez)
 - **Alkalmi jegy (Day Pass): 60 RON / óra**
 - **„Lite” bérlet:** 1 hónap/4 óra (heti 1 óra)
Ár: 200 RON / hó (4 óra)
 - **3 hónapos bérlet:** havi 4 óra (heti 1 óra)

Ár: 570 RON

5. Fitneszterem
 - Alkalmi belépés: 25 RON
 - Bérlet: 200 RON / hó
6. Ifjúsági ház
 - Bérlet: 250 RON / nap
 - Elérhetőség: 10:00 – 22:00

KEDVEZMÉNYEK

- **Borszék-kártya tulajdonosai 30% kedvezményt kapnak hétfőtől csütörtökig (munkanapokon).**
- Hétfőn és ünnepnapokon a normál díjs abás érvényes.
A kedvezmény csak alkalmi belépésekre érvényes, bérletekre és az Ifjúsági Háza nem alkalmazható.

E-mail: borsec.dezvoltare@gmail.com
Időpontfoglalás vagy kérdések: 0770 904 291

SAKK VODA COSTELLEL

Az augusztusi számban megjelent feladvány megoldása:

1 - Vh4!+
2 Kxh4-Bh2#

Megoldás: Vodă Costel

Új feladvány!

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot, majd a megoldást küldjék el a turism.borsec@gmail.com e-mail címre.

A megoldást a következő számban közöljük.

*Bástya=B / Huszár=H / Futó=F / Vezér=V / Király=K. A gyalogot nem jelöljük, csak a mezőt ahová lépnek.

ÚJ DIAGRAMM:
A FEHÉR LÉP, MATT 2 LÉPÉSBŐL.

SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS KAPURÓL KAPURA:

2025. OKTÓBER 20. HÉTFŐ
2025. NOVEMBER 17. HÉTFŐ

BORSZÉK VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATALA - ISSN 1224 - 1709

Felelős szerkesztő: Móga Renáta

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Elekes Szabolcs, Farkas Aladár, Fazakas Emese, Ferenczy József, Kolbert Tünde, Kovács Júlia, Pethő Csongor, Stan Tímea Anca

Számítógépes szerkesztés: Móga Attila / Nyomda: F&F INTERNATIONAL - Gyergyószentmiklós

A cikkek tartalmáért az aláíró személy a felelős.

